

ETUDES VOOR DE
CF
TREKHARMONICA

ETUDE No. 1

REPETERENDE TONEN

Doel van deze oefeningen: het verbeteren van de 'repeterende-tonen' techniek. Deze techniek bestaat uit het herhalen van

dezelfde toon/toets, telkens door een andere vinger gespeeld. Vaak toegepast als versiering en in ritmische passages.

ETUDE No. 1.1.

Harry Dijkstra

Let goed op de **basbegeleiding**: op de eerste tel telkens de BAS en op de tweede en derde tel een AKKOORD. In het begin kun je nogal eens in de war raken.

Speel elke bas staccato, dus ook die op de eerste tel. Hierdoor ontstaat er meer 'ruimte' voor de **melodie**.

ETUDE No. 1.2.

ETUDE No. 1.3.

Doordat er bij deze oefeningen geen knopnummers staan maar vingerzettingen, kan men twee vliegen in een klap slaan, door, behalve de techniek te verbeteren, nu meteen ook van noten te leren spelen.

Dat houdt in: bij elke noot die er nu gespeeld wordt bedenken hoe deze heet en proberen te onthouden welke knop erbij hoort.

ETUDE No. 2

SNELLE BALGWISSELINGEN

Doel van deze oefeningen: het leren aanvoelen van een goede balgspanning, waardoor het spel bij wisselingen zuiverder wordt. De luchtkolom in het instrument onder spanning houden zorgt

ervoor dat de tonen direkter aanspreken. Beweeg de balg zo horizontaal mogelijk in-en-uit. Elke andere beweging van het linker gedeelte van het instrument is overbodig.

ETUDE No. 2.1.

Harry Dijkstra

Op deze twee notenbalken staat twee keer hetzelfde. De eerste met balgwisselingen en de tweede zonder. Leer hierbij de plek van de noten in verschillende speelrichting. Benoem de noten ook.

De tweede notenbalk zal waarschijnlijk veel vloeiender spelen. Streef er voor de eerste naar om deze ook zo vloeiend mogelijk te laten klinken. De balgwissel moet bijna niet hoorbaar zijn.

ETUDE No. 2.2.

Let er bij deze oefening op dat alle bassen zeer kort (om-en-om) gespeeld worden. Naarmate het tempo opgevoerd wordt zal het

lastig zijn om de balgbeweging goed te beheersen. Maar gaandeweg zal men er steeds meer grip op krijgen.

ETUDE No. 2.3.

f Speel dit gedeelte met veel volume (*forte*) *p* Speel dit gedeelte zachter (*piano*)

ETUDE No. 3

REPETERENDE TONEN & GEBROKEN AKKOORDEN

In deze oefening staat bij elke noot een vingerzetting. Speel de noten de ene keer *staccato* (kort/puntig) en de andere keer *tenuto* (breed).

Oefen met een *metronoom*. Dit is goed voor het aanhouden van het tempo en de ritmiek. Begin langzaam.

Harry Dijkstra

Dm C Bb A

Dm C Bb A

Dm C Bb A

Dm C

Bb Am

Dm C

Bb A Dm

ETUDE No. 4

DYNAMIEK & BALGTECHNIEK

Hoe een stuk overkomt staat of valt met een goede **voordracht**. Wanneer een muzikant het compliment krijgt dat hij/zij met veel gevoel speelt, heeft dat te maken met de **kennis van** de vele

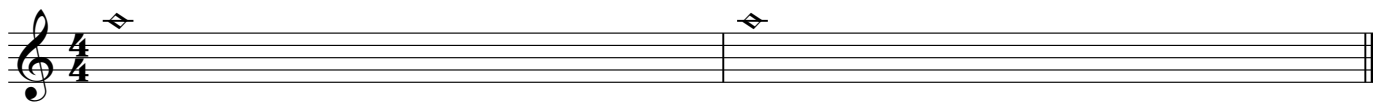
aspecten die muziek tot muziek maken: dynamiek, frasering, articulatie, agogiek, tempo enz. In deze oefeningen gaan we dieper in op hoe dynamiek werkt.

ETUDE No. 4.1.

DYNAMIEK gaat om verschillen in volume. Sterk (*forte*) en zacht (*piano*) spelen. De balg speelt hierbij een belangrijke rol: hoe harder aan de balg getrokken wordt, des te sterker de toon.

Controle over de loudsterkte vergt ten eerste een goed gehoor en ten tweede de vaardigheid om de luchtdruk nauwkeurig aan te passen, in beide richtingen.

Harry Dijkstra

In deze eerste maat:
Druk alleen de luchtknop in en trek vier tellen lang aan de balg.

In deze tweede maat:
Druk alleen de luchtknop in en duw vier tellen lang.

Je zult merken dat 'de rek' er op een bepaald punt uit is. De balg kan dan niet verder open. De hoeveelheid beschikbare lucht is voor elk instrument verschillend.

Als het goed is zal de balg bij het sluiten net zoveel tijd in beslag nemen als bij het openen. Als dat niet het geval is, dan zit er een verschil in druk- en trekkracht.

In deze oefening spelen we telkens twee keer dezelfde toon (*bedenk ook hoe elke noot heet*). Probeer per twee tonen telkens goed uit te komen met de balg: houd geen lucht over en kom geen lucht te kort.

Je ziet ook dynamische tekens staan: de eerste twee maten speel je **zacht** (*piano*), de volgende **matig zacht** (*mezzo piano*), daarna **matig sterk** (*mezzo forte*) en tot slot **sterk** (*forte*). Dus: trek en duw steeds iets sterker.

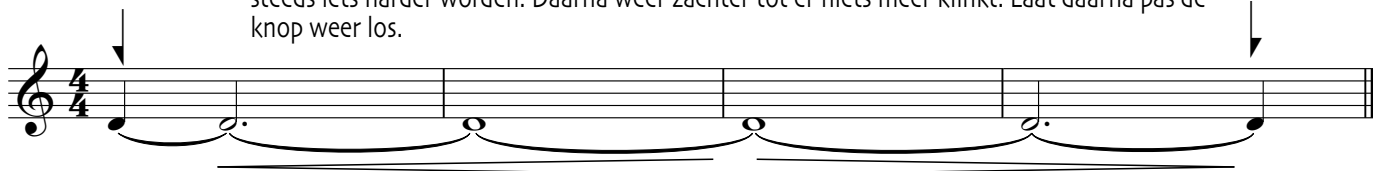
De laatste noot is een 'c'. Trekkend vind je deze onder **knop 5 binnen-rij** en duwend onder **knop 6 buiten-rij**. Dit komt alleen goed uit wanneer de oorspronkelijke tonen onder knop 5 binnen-rij 'gedraaid' zijn: *de zogenaamde gedraaide toets*.

ETUDE No. 4.2.

Hier klinkt de toon nog niet

Dit is een crescendo/decrescendo oefening. Druk de betreffende knop alvast in, zonder de balg te bewegen. Probeer de toon vanuit het niets te laten ontstaan en laat deze geleidelijk steeds iets harder worden. Daarna weer zachter tot er niets meer klinkt. Laat daarna pas de knop weer los.

Hier is de knop nog ingedrukt

Bovenstaande oefening begint met een **BALG-AANZET**: De toon ontstaat nadat de knop al was ingedrukt en de luchtstroom daarna pas op gang komt. Waardoor de TONG gaat trillen. Het **CRESCENDO** ontstaat door geleidelijk steeds sterker aan de balg te trekken.

Bovenstaande oefening eindigt met een **BALG-STOP**: De toon sterft weg doordat de luchtstroom ophoudt. De knop wordt daarna pas los gelaten. Het **DECRESENDO** ontstaat door geleidelijk steeds minder sterker aan de balg te trekken en deze tot stilstand te brengen.

ETUDE No. 4 (vervolg)
DYNAMIEK & BALGTECHNIEK

ETUDE No. 4.3.

In de volgende oefening gaan we proberen wat ACCENTEN te spelen. De tonen waarop dit wordt toegepast hebben een *fe*/begin. Alsof je bij het uitademen een sterke '*ppppp*' hebt.

Timing is hierbij erg belangrijk. Wanneer dit niet goed gebeurt klinken accenten gekunsteld, terwijl het de bedoeling is dat het geheel natuurlijk klinkt.

Op de harmonica houdt dit in dat er samen met het spelen van de toon/indrukken van de knop, een korte ruk cq. duw wordt gegeven, waardoor de toon een sterke aanzet krijgt.

Speel het volgende stuk in een rustig tempo en overdrijf de accenten. Let op het *legato* (gebonden spelen).

Speel de bassen in een gebruikelijke 4/4 maat: **bas** en **akkoord om-en-om** *staccato* spelen. In de *laatste maat van de eerste regel* kun je de bassen **Bes** en **A** *legato* spelen, omdat dat mooi bij de melodie past. In de *laatste maat van de tweede regel* kun op die plek (eerste en tweede tel dus) zowel bas als akkoord van **Bes** en **A** samen, *staccato* en met **accent** spelen, net als de melodie.

ETUDE No. 4.4.

In de volgende 3/4 maat gaat het er om in de melodisch *stijgende lijn* een *crescendo* te maken en in de *dalende lijn* een *decrescendo*.

De slotnoot kun je met een BALG-STOP spelen. De bas-begeleiding in een normale 3/4 stijl: bas-akk.-akk. In de voorlaatste maat alleen bassen.

Maak de verschillen telkens zo groot mogelijk. Door te overdrijven voel je meer wat er gebeurt en wat erbij komt kijken om dynamische verschillen te maken. Uiteindelijk heb je een veel breder gebied om nuances aan te brengen en om subtiele overgangen te maken.